Հավելված 1
Հայաստանի Հանրապետության
Արմավիրի մարզի Ֆերիկ
համայնքի ավագանու
2016 թվականի դեկտեմբերի 28 -ի
N 23 -Ն որոշման

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՐՄԱՎԻՐ ՄԱՐԶ

ՖԵՐԻԿ ՀԱՄԱՅՆՔԻ

2017-2021 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ

ՀՆԳԱՄՅԱ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Մշակվել է՝համայնքի ղեկավարի և համայնքապետարանի աշխատակիցների կողմից
Ներկայացվել է՝ համայնքի ղեկավար Ռուստամ Հասանյանի կողմից
Հաստատվել է՝ համայնքի ավագանու 2016 թ դեկտեմբերի 28 –ի թիվ 23 - Ն որոշմամբ

Գ.ՖԵՐԻԿ 2016թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ ՈՂՋՈՒՅՆԻ ԽՈՍՔ.....

2.ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ.....

3. ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ՄԱՀՄԱՆՈՒՄ ԵՎ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ .....

4. ՀԶՀԾ-Ի ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ.....

5. ՀԶՀԾ-Ի ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ.....

6. ԵԶՐԱՓԱԿՈՒՄ.....

1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ ՈՂՋՈՒՅՆԻ ԽՈՍՔԸ

ՀՀ ²ñÙ³ïÇñÇ մարզի Ֆերիկ համայնքի 2017-2021 թթ. զարգացման հնգամյա ծրագիրը (այսուհետ՝ ՀԶՀԾ) մշակելիս հաշվի է առնվել, որ համաձայն 2015 թվականի դեկտեմբերի 6-ին փոփոխված ՀՀ Սահմանադրության 181-րդ հոդվածի, ՏԻՄ-երը՝ համայնքի ավագանին և համայնքի ղեկավարը, ընտրվում են հինգ տարի ժամկետով, և 210-րդ հոդվածի, §Տեղական ինքնակառավարման մասին ¦ ՀՀ օրենքը պետք է համապատասխանեցվի Սահմանադրությանը և ուժի մեջ մտնի 2017 թվականի հունվարի 1-ից: Հաշվի առնելով այդ պահանջները՝ մշակվել է համայնքի զարգացման ոչ թե քառամյա, այլ հնգամյա ծրագիր:

ՀԶՀԾ-ն մշակվել է՝ հիմք ընդունելով §Տեղական ինքնակառավարման մասին¦ ՀՀ օրենքով սահմանված՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավասություններն ու լիազորությունները նրանց գործունեության բնագավառներում (ոլորտներում), ՀԶՀԾ-ի մշակման և կառավարման վերաբերյալ համապատասխան հոդվածների դրույթները, ինչպես նաև ²ñÙ³ïÇñÇ մարզպետի կողմից ներկայացված համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրի մշակման մեթոդական ուղեցույցը:

Ներկայացվող ՀԶՀԾ-ն առաջիկա հինգ տարիների համար հանդիսանալու է Ֆերիկ համայնքի զարգացման հիմնական փաստաթղթերից մեկը: ՀԶՀԾ-ի բովանդակությունը պայմանավորված է համայնքի ռեսուրսային (մարդկային, գույքային, ֆինանսատնտեսական, տեխնիկական և այլ) հնարավորություններով, համայնքային ծրագրերի իրականացման և ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների և ենթակառուցվածքների առկայությամբ: ՀԶՀԾ-ում հնարավորինս հաշվի են առնվել համայնքի հանրային ծառայությունների մատչելիության և հասանելիության, նոր ծառայությունների մատուցման և դրանցով պայմանավորված լրացուցիչ ծախսեր առաջանալու խնդիրները: ՀԶՀԾ-ն մշակելիս որպես կողմնորոշիչ են դիտարկվել համայնքի զարգացնելու անհրաժեշտությունը, համայնքի տարածքում տնտեսական գործունեության խրախուսման առկա հնարավորությունները, տնտեսության տարբեր ճյուղերի զարգացման (հատկապես՝ արտադրական կազմակերպությունների, փոքր և միջին բիզնեսի և այլնի) հնարավորությունները, արդյունավետ կառավարման իրականացումը: Վերհանված հիմնախնդիրների հիման վրա, ելնելով §Տեղական ինքնակառավարման մասին ¦ՀՀ օրենքի պահանջներից, համայնքի ղեկավարը՝ համայնքապետարանի աշխատակազմի և ê³ñ¹³ñ³å³ï համայնքի ավագանու հետ միասին մշակել է համայնքի 2017-2021թթ. ՀԶՀԾ-ն, որը քննարկվել և հաստատվել է համայնքի ավագանու կողմից և դրվել է գործողության մեջ:

Համայնքի 2017-2021թթ. ՀԶՀԾ-ում ներառված են Ֆերիկ համայնքի տարածական զարգացումը սահմանող՝ քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման կամ դրանց փոփոխման (լրացման) մասին դրույթներ, շրջակա միջավայրի պահպանմանն ուղղված նախատեսվող միջոցառումներ, համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանն ուղղված միջոցառումներ, աղետների ռիսկերի կառավարման և քաղաքացիական պաշտպանության հիմնական մոտեցումներ, համայնքի կոմունալ ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ: ՀԶՀԾ-ն ներառում է նաև Սարդարապատ համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամների նախընտրական ծրագրերի բաղադրիչները: Այն Ֆերիկ համայնքի ներդաշնակ և համաչափ զարգացման, Ֆերիկի բնակիչների բարեկեցության ապահովման համար առաջիկա հինգ տարիներին ընդունված ծրագիր է, որը հանդիսանալու է համայնքի ամենօրյա փաստաթուղթը:

Ֆերիկ համայնքի աշխատակազմը, փաստաթուղթը մշակելիս, հատուկ ուշադրություն է դարձրել և ձգտել, որպեսզի այն հնարավորինս համահունչ լինի գործողության մեջ դրված ՀՀ ռազմավարական, մարզային և տարածաշրջանային զարգացման ծրագրերին՝ ակնկալելով ՀՀ պետական կառավարման մարմինների, քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի կազմակերպությունների հետ լիակատար փոխըմբռնում ՀՁՀԾ-ում ներկայացված խնդիրների առնչությամբ և արդյունավետ համագործակցություն դրանց լուծման գործում:

Համայնքի ղեկավար՝ Ռ.Հասանյան

2.ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

2.1 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ֆերիկ գյուղը վերաբնակեցվել է 1927թ-ին գյուղի հիմնադիրը եղել է Նադոն, որի նախաձեռնությամբ ձևավորվել է այն տարբեր տեղերի եզդիներով և ներկայումս գյուղում ապրում են միայն եզդիներ: Ունի 9-ամյա դպրոց, կրթությունը տարվում է հայերեն լեզվով:

Գյուղը գտնվում է ծովի մակերեվույթից 800-850մ բարձրության վրա, արարատյան հարթավայրում հիմնական զբաղմունքն է անասնապահություն և գյուղատնտեսություն: Գյուղատնտեսությունը հաճախակի տուժում է ուշ գարնան ցրտահարությունից մայիս-հունիս ամիսներին տեղացող կարկուտից:

Մարզկենտրոնից գտնվում է 23կմ հեռավորության վրա:

2.2 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Աղյուսակ 1. Համայնքի մշտական բնակչության ու տնային տնտեսությունների ցուցանիշները (01.10.2016 թ. դրությամբ)

Հ/Հ	Ցուցանիշները	Մարդ
1.	Բնակչության առկա թվաքանակը	313

2.	Տնային տնտեսությունների թվաքանակը	54
2.1	այդ թվում՝ ժամանակավոր կացարաններում /վագոն, տնակ/ բնակվող	0
2.2	կիսակառույց տներում բնակվող	0
3.	Ընտանեկան նպաստ ստացող ընտանիքների քանակը	12

Համայնքի բնակչության 52% կազմում են տղամարդիկ և 48% կանայք: Համայնքի բնակչության տարիքային և սոցիալական կազմը ներկայացված է աղյուսակ 2-ում:

Աղյուսակ 2. Համայնքի առկա բնակչության տարիքային և սոցիալական կազմի ցուցանիշները (01.01.2016 թ. Դրությամբ)

Հ/Հ	Ցուցանիշները	Ընդամենը	Կանայք	Տղամարդիկ
1.	Համայնքի բնակչության թիվը, այդ թվում՝	313	144	169
	մինչև 1 տարեկան	0	0	0
	1-2 տարեկան	4	2	2
	3-4 տարեկան	3	1	2
	5-6 տարեկան	8	2	6
	7-10 տարեկան	9	4	5
	11-14 տարեկան	19	7	12
	15-17 տարեկան	21	8	13
	18 և ավելի տարեկան	249	120	129
2.	Կենսաթոշակառուներ (ներառյալ հաշմանդամներ) այդ թվում՝	39	21	18
3.	Միակողմանի ծնողազուրկ երեխաներ	3	2	1
4.	Երկկողմանի ծնողազուրկ երեխաներ	0	0	0
5.	Հաշմանդամ երեխաներ	3	0	3
6.	Խնամակալության հանձնված երեխաներ	0	0	0
7.	Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակիցներ	0	0	0
8.	Արցախյան պատերազմի մասնակիցներ	0	0	0
9.	Հաշմանդամներ	9	3	6
10.	Զբաղվածներ /հողագործությամբ/	249	118	131
11.	Գործազուրկներ	0	0	0
12.	Ընտանեկան նպաստների պետական	12	6	6

	համակարգում գրանցված ընտանիքների թիվը			
13.	Արցախյան պատերազմում զոհվածների ընտանիքների թիվը	0	0	0

Գործազուրկների մեծամասնությունը կազմում են կանայք: Տղամարդկանց աշխատունակ մի մասը զբաղված է արտագնա աշխատանքով:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԲԱՂԵՑՐԱԾ ՏԱՐԱԾՔԸ

- Ֆերիկ համայնքի վարչական տարածքը 405.05 հա
- Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր 353.40 հա
- Բնակավայրային նշանակության հողեր 41.10հա
- Արդյունաբերական հողեր- 3.46 հա
- Էներգետիկայի և տրանսպորտի հողեր- 1.50 հա
- հատուկ պահպանվող հողեր-2.04
- Ջրային ֆոնդեր 3.55 հա
- այլ 0 հա
- Բնակավայրի տարածքը 32.26 հա
- Հողի սեփականաշնորհման մասնակցած ընտանիքների թիվը - 99
- Մեկ հողաբաժնի չափը մինչև 0.36 հա
- Ֆերիկ համայնքի սեփականություն համարվող հողեր 23.0 հա

2.2 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍՈՑԻԱԼ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԸ

- Ֆերիկ համայնքի 2017 թվականի ընդհանուր բյուջեն կազմել է 7.800.0 հազար դրամ:
- Որի մեջ համայնքի սեփական եկամուտը կազմում է 32.9 %

Համայնքում հիմնականում զբաղվում են հողագործությամբ :

- Համայնքում զարգացած է գյուղատնտեսությունը հիմնական ճյուղերն են՝
  1. բանջարաբուծություն տարեկան շուրջ 600.0 տոննա
- Գյուղատնտեսական արտադրանքի վաճառքը իրականացվում է տեղում և մթերող կազմակերպություններում:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐ

Ֆերիկ համայնքի ղեկավարը ընտրվել է 1-ին անգամ 2015թ. դեկտեմբերի 6-ին:

Համայնքի ավագանին / բաղկացած 5 անդամներից/ ընտրվել է 2016թ. սեպտեմբերի 18-ին:

Համայնքապետարանի աշխատակազմը բաղկացած է 6 աշխատակիցներից՝ հետևյալ կառուցվածքով

1. Համայնքի ղեկավար - 1
2. համայնքային ծառայողներ - 4
3. տեխնիկական աշխատող - 1

ԲՆԱԿԵԼԻ ԵՎ ՈՉ ԲՆԱԿԵԼԻ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄ

- Ֆերիկ համայնքում կա շուրջ 99 անհատական բնակելի տներ:

  Ֆերիկ համայնքում առկա են բնակելի տների կարիք ունեցող ընտանիքներ, որոնք գտնվում են սոցիալապես անապահով վիճակում:

Բնակկոմունալ և շրջակա միջավայրի պահպանություն ջրամատակարարում

Ֆերիկ համայնքը հարուստ է կանաչապատ տարածքներով և բերրի հողերով:

Համայնքում բացակայում է աղբահանության կենտրոնացված

Շրջակա միջավայրը մաքուր պահելու համար համայնքապետարանի կողմից պարբերաբար կազմակերպվում է կենցաղային թափոնների հավաքման աշխատանքներ հանրապետական նշանակության ճանապարհին կից:

Համայնքում շրջակա միջավայրի հետ կապված սուր վարակիչ հիվանդություններ չեն հայտնաբերվել:

Համայնքի վարչական տարածով անցնող հանրապետական նշանակության ճանապարհի հարակից տարածքում գտնվող ծառերը գտնվում են համայնքապետարանի անմիջական խնամքի տակ:

ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ, ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Ներհամայնքային ճանապարհների ընդհանուր երկարությունը՝ 2.5 կմ է, որոնց ծածկույթը հիմնականում գրունտային է:

Հանրապետական նշանակության ճանապարհը ասֆալտապատ է և վերանորոգված չէ, որի երկարությունը՝ 1,8 կմ:

Համայնքից մինչև մոտակա գյուղմթերքի վաճառքի շուկա ճանապարհի հեռավորությունը կազմում է 25 կմ:

Գովազդ, առևտուր և սպասարկում

Համայնքում բացակայում է առևտրի կենտրոններ:

ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ԲԱԺԻՆ

Համայնքում գործում է հանրակրթական մեկ դպրոց: Դպրոցի շենքը հիմնանորոգվել է 2014թվականի ընթացքում և գտնվում է գերազանց վիճակում:

Դպրոցում սովորող են 44 աշակերտ, աշխատում 17 անձ, որից 14 ուսուցիչ, 1 տեխնիկական սպասարկում իրականացնող անձնակազմ:

Համայնքն ունի 1969թ-ին կառուցված մեկ մշակույթի տուն, որը նախկինում հանդիսացել է համայնքի մշակութային օջախը,որը ուներ երգի պարի խումբ, հյուրընկալում էր թաթերական խմբեր, երգի պարի համույթներ և ցուցադրում էին ֆիլմեր:

Այսօր այն գտնվում է ամբողջովին վթարային վիճակում և չի գործում:

Ա Ռ Ո Ղ Ջ Ա Պ Ա Հ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Գյուղում գործում է մեկ բուժկետ, որը կառուցվել է 2009թ. հոկտեմբերին: Շենքը օժտված է բոլոր հարմարություններով: Համայնքում առաջին բուժօգնության խնդիրը լուծված է:

Էներգամատակարարում

Ֆերիկ համայնքի էներգահամակարգը կառավարվում է Հայաստանի Էլցանցներ ընկերության կողմից:

Ֆերիկ համայնքի գազամատակարարումը իրականացվում է Գազպրոմ – Արմենիա ընկերության կողմից:

2.3 ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎՈՂ ԾՐԱԳՐԵՐ

Համայնքում իրականացվում են ծրագրեր համայնքապետարանի կողմից՝

1.Նախակրթարանի շենքի վերանորոգում

2.Արտաքին լուսավորության ցանցի անցկացում

3.ներհամայնքային փողոցների նորոգում

2.4 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ և ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄՆԵՐ

Համայնքի բյուջեի մուտքերը, կարելի է ասել, ձևավորվում են բացառապես վարչական բյուջեի միջոցների հաշվին: Վարչական բյուջեի եկամուտները ձևավորվում են սահմանափակ թվով եկամտատեսակների՝ հարկերի, տեղական տուրքերի և գույքի վարձակալությունից եկամուտների հաշվին: Համայնքի բյուջեի կանխատեսվող եկամուտների մեծ մասը (2017թ.՝ 75.0%, 2018թ.՝ 75.3%, 2019թ.՝ 75.6 %, 2020թ.՝ 76.0%, 2021թ.՝ 76.3%,) ձևավորվում են պետական բյուջեից համայնքներին տրամադրվող ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաների հաշվին (աղյուսակ 4):

Քանի որ համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասում մուտքեր քիչ են կանխատեսվում, ապա պլանավորվող հինգ տարիների կապիտալ ծախսերը մեծամասամբ կիրականացվեն համայնքի բյուջեի վարչական մասի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե կատարվող հատկացումների և դոնոր կազմակերպությունների հաշվին:

Աղյուսակ 3. Համայնքի 2015-2016թթ. բյուջեի մուտքերի ցուցանիշները և 2017-2021թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումը

Հ/Հ	Մուտքերի անվանումը	2017թ. փաստ.	2018թ. նախա	2019թ փաստ.	2020թ. նախա	2021թ. կանխ.
1	2	4	5	6	7	8

	ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՄՈՒՏՔԵՐ ԸՆԴԱՄԵՆԸ (1+2+3)	8200.0	8250.0	8300.0	8350.0	8400.0
I	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ (1+2+3)	8200.0	8250.0	8300.0	8350.0	8400.0
1.	ՀԱՐԿԵՐ ԵՎ ՏՈՒՐՔԵՐ	0.100	0.150	0.170	0.200	0.220
1.1	Գույքային հարկեր անշարժ գույքից					
	Գույքահարկ շենքերի և շինությունների համար					
	Հողի հարկ	2700.0	2754.0	2790.0	2800.0	2854.0
1.2	Գույքային հարկեր այլ գույքից					
	Գույքահարկ փողադրամիջոցների համար	0.167	0.180	0.200	0.240	0.277
1.3	Ապրանքների օգտագործման կամ գործունեության իրականացման թույլտվության վճարներ					
	Տեղական տուրքեր	0.100	0.130	0.170	0.200	0.230
1.4	Ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից այլ պարտադիր վճարներ					
	Պետական տուրքեր					
1.5	Այլ հարկային եկամուտներ					
	Այլ հարկերից և պարտադիր վճարներից կատարվող մասհանումներ					
	Հողի հարկի և գույքահարկի գծով համայնքի բյուջեի վճարումների բնագավառում բացահայտված հարկային օրենսդրության խախտումների համար հարկատուներից գանձվող տույժեր և տուգանքներ, որոնք չեն հաշվարկվում այդ հարկերի գումարների նկատմամբ					
2	ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐ					
2.1	Ընթացիկ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ					
2.2	Կապիտալ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ					
2.3	Ընթացիկ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ					
ա)	Պետական բյուջեից Ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաներ	4632.3	4756.6	4975.0	5050.0	5100.5
բ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող այլ դոտացիաներ					
գ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող նպատակային հատկացումներ(սուբվենցիաներ)		-	-	-	-

2.5. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԽՈՉԸՆԴՈՏՆԵՐ ԵՎ ԴԺՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կապիտալ վերանորոգման և բարեկարգման կարիք ունեն ճանապարհները.

- գործազրկություն,սոցիալապես անապահով աղքատ բնակչություն, ցածր աշխատավարձի առկայություն
- Ներհամայնքային խմելաջրի ցացի անմխիթար վիճակ
- Միջհամայնքային ոռոգման համակարգի անմխիթար վիճակ

Գյուղատնտեսական արտադրանքի իրացման խնդիրը դժվարություններ է առաջացրել համայնքի բյուջե մուտքագրվող հողի հարկի և գույքահարկի գանձման գործընթացում:

Նշված հիմնահարցերի լուծման համար առկա դժվարությունները կապված են հիմնականում համայնքի եկամուտներից: Համայնքը չունի անհրաժեշտ եկամուտներ՝ իր առջև դրված հիմնահարցերը միանգամից լուծելու համար:

2.6.Համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերի, հնարավորությունների և սպառնալիքների (ՈՒԹՀՍ) վերլուծություն

Համայնքի զարգացումն ապահովող միջոցառումների մշակման և իրատեսական արդյունքների հասնելու համար իրականացվել է համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերի, արտաքին միջավայրի կողմից ընձեռնված հնարավորությունների և սպառնալիքների գնահատում

Ուժեղ կողմեր	Թույլ կողմեր
1. Խմելու ջրի ներհամայնքային համակարգի առկայություն 2. Համայնքի գազաֆիկացվածության բարձր աստիճան 3. Տեխնիկական բավարար ապահովվածություն ունեցող առողջապահական կառույցի առկայություն	1.Խմելու ջրի համակարգերի վերանորոգման անհրաժեշտություն 2.Անբարեկարգ փողոցների առկայություն 3.Համայնքային ենթակայության կառույցների վերանորոգման և գույքի ձեռքբերման անհրաժեշտություն 4. Ծառայությունների մատուցման մշակույթի ոչ բավարար մակարդակ 5.Առկա գործազրկություն

10. Ոռոգման ցանցի առկայություն	6.Բնակչության վարկունակության անկում 7. ժամանցի սահմանափակ հնարավորություն հատկապես երեկոյան ժամերին 8. Ներդրումային ծրագրերի և արտասահմանյան ներդրողների բացակայություն 9.Գյուղատնտեսական մթերքների իրացման խնդիր 10. Կարկտակայանների բացակայություն
Հնարավորություններ	**Սպառնալիքներ**
- Հեռանկարային ծրագրեր, որոնք կբերեն ֆինանսական կայունության - Մեծ է աշխատուժի առկայությունը - Համայնքի ղեկավարն ու ավագանին վայելում են բնակչության վստահությունը	- Խմելաջրի համակարգի մաշվածությունը - Համայնքում գործազրկությունը - Բնակչության անվճարունակ լինելը - Կարկտակայանեերի բացակայությունը

3. ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ ԵՎ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ

3.1 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՏԵՍԼԱԿԱՆ

Ֆերիկի տարածքային և տնտեսական զարգացման գործում կարևոր է հաշվի առնել համայնքի բնակչության հեռանկարային աճը, որը ելնում է համայնքի հեռանկարային տարածքային զարգացման հնարավորություններից:

Համայնքի զարգացման ռազմավարությունն է՝ բարեփոխումներ անցկացնելու ճանապարհով հետևողականորեն բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական, մշակութային և հանգստի պայմանները և մաքուր, բարեկարգ, կանաչապատ և գրավիչ բնակավայրը:

Զարգացման հիմնական ուղղությունների իրականացման գործընթացում խիստ կարևորվում է տեղական իշխանությունների, համայնքի բնակչության, լրատվամիջոցների և գործարարների համատեղ գործունեությունը, ինչպես նաև համագործակցությունը պետական կառավարման մարմինների և դոնոր կազմակերպությունների հետ:

Համայնքի կայուն զարգացման ցուցանիշներն են՝

- ✓ Աղքատության շեմից ցածր գտնվող ընտանիքների հարաբերությունը համայնքի ընտանիքների ընդհանուր թվին (արտահայտված տոկոսով),
- ✓ Համայնքի սեփական եկամուտների տարեկան աճ,արտահայտված տոկոսով,
- ✓ Համայնքում գրանցված բնակիչների թվի փոփոխությունը (չպայմանավորված բնական աճով) նախորդ տարվա համեմատ, արտահայտված տոկոսով:

Ցուցանիշների արժեքները հինգ տարիների համար ներկայացված է աղյուսակ 5-ում:

Աղյուսակ 5. Համայնքի կայուն զարգացման ցուցանիշների կանխատեսվող արժեքները հինգ տարիների համար (2017-2021թթ.)

Հ/Հ	Ցուցանիշները	2017	2018	2019	2020	2021
1.	Աղքատության շեմից ցածր գտնվող ընտանիքների հարաբերությունը համայնքի ընտանիքների ընդհանուր թվին (արտահայտված տոկոսով)	10%	10%	9.0%	9.0%	8.0%
2.	Համայնքի սեփական եկամուտների տարեկան աճ,արտահայտված տոկոսով	0.7%	2.0%	1.7 %	1.7 %	1.8%
3.	Համայնքում գրանցված բնակիչների թվի փոփոխությունը (չպայմանավորված բնական աճով) նախորդ տարվա համեմատ, արտահայտված տոկոսով	0.5%	0.5%	0.5%	0.5%	0.5%

3.2 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ

Առաջիկա 5 տարիներին համայնքի հիմնական նպատակներն են՝

- Համայնքում հետևողականորեն բարեփոխումներ անցկացնելու ճանապարհով բարելավել բնակչության սոցիալ-տնտեսական, մշակութային և հանգստի պայմանները, համայնքը դարձնել բարեկեցիկ
- Համայնքի ղեկավարի իրավասության շրջանակներում միջոցներ ձեռնարկել պաշտպանելու համայնքի բնակիչների ու տնտեսավարող սուբյեկտների իրավունքներն ու շահերը.
- ապահովել համայնքի նախադպրոցական, մշակույթի և սպորտի բնագավառների կազմակերպությունների անխափան և նպատակային գործունեությունը, իրականացնել այդ կազմակերպությունների շենքերի հիմնական վերանորոգման, ջեռուցման, ջրամատակարարման վերականգնման և գույքի ձեռք բերման աշխատանքներ
- համայնքում պայմաններ ստեղծել՝ զարգացնելու փոքր և միջին բիզնեսը՝ ստեղծելով նոր աշխատատեղեր մասնավոր սեկտորում
- միջոցներ ձեռնարկել համայնքի սոցիալապես անապահով ընտանիքների սոցիալական, կոմունալ-կենցաղային պայմանների բարելավման համար
- բարձրացնել համայնքի բնակչությանը մատուցվող ծառայությունների և սպասարկումների մակարդակն ու որակը՝ բարելավելով համայնքի բյուջեի եկամուտների հավաքման աշխատանքները և նպատակային օգտագործելով բյուջեի միջոցները
- համայնքի բնակչության մշակութային կյանքի և աշխատանքից ազատ ժամերին հանգստի կազմակերպում
- բարելավել համայնքի բյուջեի ֆինանսական վիճակը՝ բարձրացնելով եկամուտների հավաքագրման մակարդակը՝ ճշտելով հողի հարկի և գույքահարկի բազաները
- համայնքում իրականացնել բարեկարգման և կանաչապատման ընդգրկուն աշխատանքներ
- համայնքի ճանապարհների հիմնանորոգում:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

Առաջիկա 5 տարիներին համայնքի հիմնական ծրագրերն են՝

- ✓ **Համայնքի փողոցների և ճանապարհների հիմնանորոգում**
- ✓ **Համայնքի արտաքին լուսավորության ցանցի վերականգնում**

- ✓ Համայնքի զբոսայգու կառուցում
- ✓ Մշակույթի տան վերականգնում

Նշված խնդիրների լուծման նպատակով նախատեսվող ծրագրերը ներկայացված են ծրագրերի անձնագրերում:

[illegible] N5

Համայնքի փողոցների և ճանապարհների հիմնանորոգում

(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Համայնքի փողոցների և ճանապարհների նորոգում և հիմնանորոգում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ՝ ՈՒնենալ նորոգված բարեկարգված փողոցներ և ճանապարհներ	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
			5100.0	5100.0	5100.0	5100.0	5100.0
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ 1.Փաստաթղթերի կազմում	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
			100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2. Փողոցների և ճանապարհների բարեկարգում, հիմնանորոգում և նորոգում	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
			5000.0	5000.0	5000.0	5000.0	5000.0
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. Նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերի կազմում 1.2.Շինարարական կազմակերպության ընտրության մրցույթը 1.3. Կնքել պայմանագիր հաղթող շին. կազմակերպության հետ իրականացնել աշխատանքները 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. Իրականացնել աշխատանքները 2.2. Կազմել, քննարկել և ընդունել աշխատանքների կատարման ավարտական ակտը						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ 500.0 հազար դրամ Կապիտալ ծախսեր՝ 25000.0 հազար դրամ Ընդհանուր բյուջեն՝ 25500.0 հազար դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ							

ռեսուրսներ	
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակչները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքի փողոցների և ճանապարհների նորոգում և հիմնանորոգում

ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳԻՐՈՆ

Համայնքի արտաքին լուսավորության ցանցի վերականգնում

(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Քաղաքի արտաքին լուսավորության ցանցի վերականգնում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ՝ Ունենալ գիշերային լուսատուներով լուսավորված, բարեկարգված փողոցներ	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
			2050.0	2570.0	3080.0	3080.0	3080.0
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ 1.Փաստաթղթերի կազմում	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		-	50.0	70.0	80.0	80.0	80.0
2. լուսավորության ցանցի վերականգնում	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
			2000.0	2500.0	3000.0	3000.0	3000.0
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. Նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերի կազմում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. Իրականացնել աշխատանքները 2.2. Կազմել, քննարկել և ընդունել աշխատանքների կատարման ավարտական ակտը						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ 360.0 հազար դրամ Կապիտալ ծախսեր՝ 135000.0 հազար դրամ Ընդհանուր բյուջեն՝ 13860 .0 հազար դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ							

ռեսուրսներ	
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակչները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքի արտաքին լուսավորության ցանցի վերականգնում

ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳԻՐՈՂ

Համայնքի զբոսայգու կառուցում

(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը							
Ծրագրի անմիջական նպատակ՝ Համայնքի բնակչության զբոսնելու և հանգստ կյազմակերպելու համար							
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		0	0	0	15300.0	5000.0	0
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ 1.Փաստաթղթերի կազմում	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		0			300.0		
2. Զբոսայգու կառուցում	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		0	0	0	15000.0	5000.0	0
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. Նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերի կազմում 1.2. Կնքել պայմանագիր հաղթող շին. կազմակերպության հետ, իրականացնել աշխատանքները 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. Իրականացնել աշխատանքները 2.2. Կազմել, քննարկել և ընդունել աշխատանքների կատարման ավարտական ակտը						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ 300.0 հազար դրամ Կապիտալ ծախսեր՝ 20000.0 հազար դրամ Ընդհանուր բյուջեն՝ 20300.0 հազար դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ							
Ծրագրի հիմնական							

ռիսկերը	
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակչները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքի զբոսայգու կառուցում

ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳԻՐՈՍ

Մշակույթի տան վերանորոգում

(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Աղբավերամշակման ձեռնարկության կառուցում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ՝ Ունենալ կահավորված մշակույթի տուն,համայնքում մշակույթի զարգացման համար							
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		-			8300.0		
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ 1.Փաստաթղթերի կազմում 2. Գույքի ձեռքբերում, Ջեռուցման ցանցերի կառուցում,	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		-			300.0		
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
					8000.0	7000.0	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. Նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերի կազմում 1.2. Կնքել պայմանագիր հաղթող շին. կազմակերպության հետ, իրականացնել աշխատանքները 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. Իրականացնել աշխատանքները 2.2. Կազմել, քննարկել և ընդունել աշխատանքների կատարման ավարտական ակտը						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ 300.0 հազար դրամ Կապիտալ ծախսեր՝ 15000.0 հազար դրամ Ընդհանուր բյուջեն՝ 15300.0 հազար դրամ						
Ծրագրի իրականացման	Ֆինանսավորման մի մասի աջակցություն						

համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակչները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Մշակույթի տան վերանորոգում

4. ՀԶՀԾ-Ի ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ

Համայնքի յուրաքանչյուր տարվա բյուջեի նախագծի կազմման ծրագրային հիմքը ՀԶՀԾ-ում համապատասխան տարվա համար նախատեսված ոլորտային և բնակավայրային ծրագրերն են, որոնց իրականացման համար հաշվարկվել են ֆինանսավորման համապատասխան աղբյուրներ և ծախսեր: Գործնականում, ՀԶՀԾ-ի իրականացումը հանգում է հիմնականում (չհաշված ֆինանսավորման այլ աղբյուրների հաշվին նախատեսված ծրագրերը) համայնքի գալիք հինգ տարիների բյուջեների կատարմանը:

Ֆերիկ համայնքի ՀԶՀԾ-Ի ֆինանսավորումն ամփոփված է կից ֆայլում:

5. ՀԶՀԾ-Ի ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ

ՀԶՀԾ-ի ներքին մոնիթորինգն իրականացվելու է ՀԶՀԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով ԽՄ-ի կողմից յուրաքանչյուր տարին մեկ անգամ:

ՀԶՀԾ-ի մոնիթորինգն իրականացվելու է ըստ ոլորտային ծրագրերի ու միջոցառումների աշխատանքների կատարման ցուցանիշների:

Կից ֆայլում ներկայացված է ՀԶՀԾ-ում ներառված ծրագրերի միջոցառումների մոնիթորինգի և գնահատման վերաբերյալ տեղեկատվության ներկայացման ձևանմուշը:

Աղյուսակ 7. ՀՋՀԾ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

(Ֆերիկ համայնք)

(2017-2021 թթ.)

Պարտադիր խնդիր	Բյուջե տա-վորված միջոցներ	Ծրագրի կատարումն ըստ տարիների					Ֆինանսավորման աղբյուրներ					Ծախսերի դասեր			Ֆինանսավորման կարգավիճակ			
		2017	2018	2019	2020	2021	Համայնքի սեփական եկամուտներ	Ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ	Արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ	Բարեգործություն /հովհարասվություն	Պետություն-համայնք-մասնավոր հատված համագործակցություն	Այլ աղբյուրներ	Ընթացիկ ծախսեր	Կապիտալ ծախսեր	Ֆինանսավորումն արդեն է	Ֆինանսավորման շուրջ ընթանում են բանակցություններ	Վերկայացվել է ֆինանսավորման հայտ	Ֆինանսավորման հարցը լուծված չէ
Համայնքի փողոցների և ճանապարհների նորոգում և հիմնանորոգում		5100.0	5100.0	5100.0	5100.0	5100.0	V											
Համայնքի արտաքին լուսավորության ցանցի վերականգնում		2050.0	2570.0	3080.0	3080.0	3080.0	V											
Համայնքի զբոսայգու կառուցում				15300.0	5000.0		V			V								
Մշակույթի տան վերանորոգում					8300.0	7000.0	V			V	V	V						

5. ՀԶՀԾ-Ի ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ

ՀԶՀԾ-ի ներքին մոնիթորինգն իրականացվելու է ՀԶՀԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով ԽՄ-ի կողմից յուրաքանչյուր տարին մեկ անգամ:

ՀԶՀԾ-ի մոնիթորինգն իրականացվելու է ըստ ոլորտային ծրագրերի ու միջոցառումների աշխատանքների կատարման ցուցանիշների:

Կից ***ֆայլում*** ներկայացված է ՀԶՀԾ-ում ներառված ծրագրերի միջոցառումների մոնիթորինգի և գնահատման վերաբերյալ տեղեկատվության ներկայացման ձևանմուշը:

Աղյուսակ 8. Մ Ո Ն Ի Թ Ո Ր Ի Ն Գ Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր

ՖԵՐԻԿ ՀԱՄԱՅՆՔ
(2017-2021 թվականներ)

Տրամաբանական մոդելի բաղադրիչ	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2016)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2017)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2017)	Ցուցանիշի կատարողական (2017)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2018)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2018)	Ցուցանիշի կատարողական (2018)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2019)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2019)	Ցուցանիշի կատարողական (2019)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2020)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2020)	Ցուցանիշի կատարողական (2020)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2021)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2021)	Ցուցանիշի կատարողական (2021)	Տվյալների հավաքագրման պարբերականությունը		Ցուցանիշի ստացման աղբյուր	Ցուցանիշի ստացման մեթոդ
																	Կիսամյակ յին	Տարեկան		
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԿԱՅՈՒՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ																				
1.Աղքատության շեմից ցածր գտնվող ընտանիքների հարաբերությունը համայնքի ընտանիքների ընդհանուր թվին (արտահայտված տոկոսով)																		X	Մարզպետա-րան, համայնքապետարան)	Փաստաթղթային ուսումնասիրություն/հարցազրույց
2.Համայնքի սեփական եկամուտների տարեկան աճ,արտահայտված տոկոսով																		X	Համայնքա-պետարան	Փաստա-թղթային ուսումնա-սիրություն
3.Համայնքում գրանցված բնակիչների թվի փոփոխությունը նախորդ տարվա համեմատ, արտահայտված տոկոսով, չհաշված համայնքի բնակչության փոփոխությունը բնական աճի պատճառով																		X	ՀՀ Ոստիկանութ-յուն	Հարցում
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐ																				
1.Ակտիվ մշակութային և մարզական կյանքի կազմակերպումը՝ երիտասարդության ներգրավմամբ																				
1.1.Համայնքի մշակույթի տան կահավորում և ջեռուցման համակարգի																		X	Համայնքա-պետարան	Փաստա-թղթային ուսումնա-սիրությու

անցկացում																			ն
2. Համայնքի կառուցապատումը, բարեկարգումը և կանաչապատումը, համայնքի աղբահանությունը և սանիտարական մաքրումը, կոմունալ տնտեսության աշխատանքների ապահովումը, ինչպես նաև համայնքային գերեզմանատան պահպանումը և գործունեության ապահովումը																			
2.2. Համայնքի փողոցների բարեկարգում																		X	Համայնքա-պետարան	Փաստա-թղթային ուսումնա-սիրություն
2.5.Համայնքի հանգստի գոտու կառուցում																		X	Համայնքա-պետարան	Փաստա-թղթային ուսումնա-սիրություն
																		X	Համայնքա-պետարան	Փաստա-թղթային ուսումնա-սիրություն
4.Համայնքում ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի զարգացմանը նպաստում, սպորտային հրապարակների և մարզական այլ կառույցների շինարարության իրականացում, հանգստի գոտիների ստեղծումը																			
4.7. Համայնքի մարզադպրոցի կառուցում																		X	Համայնքա-պետարան	Փաստա-թղթային ուսումնա-սիրություն

5.Բարեգործության խթանումը՝ համայնքում մշակութային, կրթական, գիտական, առողջապահական, մարզական, սոցիալական և այլ հաստատությունների հիմնադրման, ֆինանսավորման, ինչպես նաև դրանց ֆինանսական անկախության ապահովման նպատակով																				

ԵԶՐԱՓԱԿՈՒՄ

Համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման **հնգամյա** ծրագիրը հիմք է հանդիսանալու **համայնքի** տարեկան ծրագրերի և բյուջեների մշակման և կատարման աշխատանքները կազմակերպելիս:

Ելնելով **Ֆերիկ համայնքի** սոցիալ-տնտեսական զարգացման **հնգամյա** ծրագրի ռազմավարությունից և ընդհանուր նպատակներից՝ շատ կարևոր է սեփական եկամուտների լրացուցիչ աղբյուրներ գտնելը, ֆինանսական միջոցների արդյունավետ հավաքագրման կազմակերպումն ու նպատակային օգտագործումը: 2017-2021թթ. **համայնքային** բյուջեները պետք է մշակել՝ որպես զարգացման ծրագրային բյուջեներ, որոնցով հնարավոր կլինի իրականացնել ինչպես ընթացիկ և հիմնական վերանորոգման աշխատանքներ, այնպես էլ սոցիալ-տնտեսական զարգացման տարբեր ծրագրեր:

Համայնքապետարանի բաժինները և **ծառայությունները** կմշակեն իրենց բնագավառի զարգացման կոնկրետ **ծրագրեր**, որոնք կարելի է ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն, մարզպետարան: Լրացուցիչ ներդրումներ հայթայթելու նպատակով նախատեսվում է փնտրել ինվեստիցիաների նոր աղբյուրներ, ներգրավել գործարարների սեփական միջոցները, տարբեր սոցիալական հիմնադրամների ներդրումները:

ՀԶՀԾ-ն հանդիսանալու է համայնքի գալիք հինգ տարիների գործունեության ուղեցույցը: 2017-2021թթ. ընթացքում ՀԶՀԾ-ում ընդգրկված ծրագրերի իրականացմանն են ուղղված լինելու համայնքի ՏԻՄ-երի ջանքերն ու աշխատանքը՝ մոբիլիզացնելով համայնքի ֆինանսական, մարդկային և նյութական ռեսուրսների ողջ պոտենցիալը: ՀԶՀԾ-ի իրագործումը հնարավորություն կտա քայլ առ քայլ մոտենալ հեռվում նշմարվող այն ցանկալի տեսլականին, որպիսին ցանկանում է տեսնել համայնքի յուրաքանչյուր բնակիչ: ՀԶՀԾ-ում տեղ գտած դրույթները լինելու են այն ծրագրային հիմքը, որի վրա հենվելով կազմվելու է համայնքի յուրաքանչյուր տարվա բյուջեն:

Ծրագիրը հաջողությամբ իրագործելու համար ՏԻՄ-երը պետք է սերտորեն և արդյունավետ համագործակցեն պետական կառույցների, միջազգային դոնոր կազմակերպությունների և այլ շահագրգիռ կողմերի և կառույցների հետ:

ՀԶՀԾ-ի իրականացման հսկողությունը և ներքին վերահսկողությունը կիրականացնեն համայնքի ղեկավարը և համայնքի ավագանին: ՀԶՀԾ-ի ներքին վերահսկողության արդյունքները կներկայացվեն համայնքի ավագանուն՝ ի գիտություն:

Յուրաքանչյուր հաջորդ տարի կկատարվի ՀԶՀԾ-ի իրականացման նախորդ տարվա արդյունքների ուսումնասիրություն, ամփոփում, ձեռքբերումների գնահատում և թերությունների բացահայտում: Նախորդ տարվա արդյունքների հիման վրա համապատասխան ուղղումներ և լրացումներ կկատարվեն մնացյալ տարիների ծրագրերում:

Հիմնվելով ՀԶՀԾ-ի իրականացման տարեկան հաշվետվության վերաբերյալ համայնքի ավագանու կայացրած որոշման վրա, ՀԶՀԾ-ի վերանայման անհրաժեշտության դեպքում, համայնքի ղեկավարը ՀԶՀԾ-ում փոփոխություններ ու լրացումներ կատարելու վերաբերյալ իր և (կամ) համայնքի ավագանու անդամներից ստացված բոլոր առաջարկությունները ներկայացնում է համայնքի ավագանու քննարկմանը և հաստատմանը:

Համայնքի ավագանու անդամի (անդամների) առաջարկած այն փոփոխությունները և (կամ) լրացումները, որոնք ավելացնում են ՀԶՀԾ-ի իրականացման ծախսերը, համայնքի ավագանու որոշմամբ ընդունվում են միայն համայնքի ղեկավարի եզրակացության առկայությամբ և ավագանու նիստին ներկա անդամների ձայների երկու երրորդով:

ՀԶՀԾ-ի փոփոխությունները և (կամ) լրացումները, ավագանու հաստատումից հետո, հրապարակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Աշխատակազմի քարտուղար **Ա.Գրիգորյան**